

DOI 10.36074/logos-14.02.2025.019

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ В ПРОЦЕСІ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ ЄС

Довга Дар'я¹**Науковий керівник: Асірян С.Р.²**

-
1. студентка III курсу, 07мп-22-03 групи,
Факультету міжнародного та європейського права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м.Харків, УКРАЇНА
 2. канд.юрид.наук, асистент кафедри права Європейського союзу
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, УКРАЇНА
-

Європейський Парламент - це загальноєвропейський законодавчий орган, який був заснований у 1950-х роках, ще до створення Європейського Союзу. У той час 78 представників національних парламентів Європейського об'єднання вугілля і сталі провели свою першу зустріч, відому як Генеральна Асамблея. Пізніше Генеральна Асамблея перетворилася на Європейський Парламент, який отримав законодавчі повноваження.

Європарламент відіграє ключову роль у функціонуванні Європейського Союзу, будучи однією з його основних інституцій. Його діяльність охоплює широкий спектр питань, від законотворчості до контролю за виконанням міжнародних договорів. Європарламент, разом з Радою Європейського Союзу, бере участь у затвердженні офіційних рішень, базуючись на пропозиціях Європейської Комісії. Крім того, він відіграє важливу роль у процесі розширення ЄС, приймаючи рішення про вступ нових членів. Політичний контроль над Комісією, який здійснює Європарламент, забезпечує належне виконання подань, робочих програм та законодавчих пропозицій у різних сферах діяльності ЄС [2].

Європейський Парламент — одна з головних інституцій Європейського Союзу, яка представляє інтереси приблизно 500 мільйонів громадян держав-членів ЄС. Цей інститут має унікальну роль у політичному лобюванні процесів європейської інтеграції. Політичні дебати в Європарламенті значно впливають на визначення подальших кроків, спрямованих на поглиблення інтеграції в Європі.

Основна діяльність інститутів Європейського союзу полягає не в регулюванні, розподілі або перерозподілі витрат, доходів і персоналу

SECTION 6.

LAW AND INTERNATIONAL LAW

співробітників, як це роблять уряди держав-членів. Регулювання ЄС здійснюється в рамках складного і тривалого законодавчого процесу і відрізняється від традиційних форм законодавства в Європі та інших країнах. З іншого боку, існують нормальні правові процедури, характерні для окремих держав та їх асоціацій, таких як Європейський Союз [1].

Вивчення законодавчого процесу важливо декомунізувати, особливо в контексті очікуваного прийняття Угоди про асоціацію та співробітництво між Україною та ЄС в області реалізації його положень.

Законодавча влада Європейського парламенту дуже обмежена. Відповідно до установчого договору, у тісній співпраці з іншими установами Європейський Союз має право формулювати свої положення та приймати підзаконні акти (статті 251, 252 Договору про заснування ЄС).

Європейський парламент брав участь у законодавчому процесі, і в останні роки його повноваження в цій галузі значно розширилися. Згідно з Лісабонським договором, правила ЄС вважаються відповідними "нормальним законодавчим процедурам" і "спеціальним законодавчим процедурам".

Відповідно до "нормальної законодавчої процедури" рішення приймається спільно Європейським парламентом і Радою Міністрів. Процедура складається з 3 етапів:

1) Європейська комісія представляє свої пропозиції Раді міністрів та Європейському парламенту. Європейський парламент висловлює позицію, яку Рада міністрів враховує при прийнятті спільної позиції з кваліфікованою більшістю, і направляє її до Європейського парламенту.

2) протягом 3 місяців Європейський парламент може: а) прийняти "спільну позицію" або не прийняти рішення (в цьому випадку цей закон вважається прийнятим відповідно до положень "спільної позиції"); б) відхилити документ більшістю голосів (в цьому випадку документ вважається неприйнятним); в) відхилити документ простим голосуванням. рекомендувати Доповнення більшістю голосів (в цьому випадку доданий текст буде направлений в Європейську комісію і Рада міністрів для представлення своєї думки про зміни);

3) Протягом трьох місяців Рада міністрів може прийняти всі поправки в Європейському парламенті кваліфікованою більшістю голосів, після чого закон буде вважатися прийнятим. Якщо Кабінет міністрів не прийме поправку, протягом 6 тижнів повинна бути створена погоджувальна комісія і підготовлений спільний текст Закону. Якщо не буде досягнуто згоди по загальному тексту документа, дія буде визнано неприйнятним. У разі досягнення угоди Рада міністрів і Європейський парламент повинні прийняти його протягом шести тижнів, кожен відповідно до своєї процедури. Закон вважається неприйнятним, якщо він не прийнятий будь-якою установою (стаття 294 Конвенції про діяльність ЄС).

За "спеціальною законодавчою процедурою" Рада Міністрів, прийнявши нормативний акт одноставно, повинна отримати обов'язкову згоду (consent) або консультацію (consulting) Європейського Парламенту. В деяких випадках, залежно від сфери компетенції, також необхідно отримати згоду інших інституцій ЄС, таких як Європейський Центральний Банк, Рахункова Палата, Економічний та Соціальний Комітет, Комітет Регіонів тощо. Відповідно до статей 223(2), 226-228 Договору про діяльність ЄС, за "спеціальною законодавчою процедурою" Європейський Парламент, за згодою Ради Міністрів та після консультацій з Європейською Комісією, може приймати регламенти щодо виконання державами-членами ЄС та інститутами ЄС своїх обов'язків перед ЄС.

Згідно з Лісабонським договором, Європейський парламент отримав право законодавчих ініціатив, яке раніше належало тільки Європейській комісії. Відповідно до статті 289 (4) Конвенції про діяльність ЄС у деяких випадках законодавство ЄС може бути прийняте за ініціативою групи держав-членів, Європейського парламенту або на прохання Європейського суду чи Європейського інвестиційного банку.

Таким чином, Європейський Парламент є невід'ємною складовою інституційної системи Європейського Союзу, виконуючи важливі функції у законотворчому процесі та політичному контролі [3]. Його співпраця з Радою Європейського Союзу та Європейською Комісією забезпечує прийняття збалансованих та ефективних рішень, спрямованих на подальший розвиток і розширення ЄС. Роль Європарламенту у затвердженні міжнародних договорів і вирішенні питань розширення Союзу підкреслює його значущість у формуванні європейської політики. Завдяки своїм повноваженням і функціям, Європарламент сприяє підвищенню прозорості та демократичності в діяльності Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Bondarenko, Y.I. Legal precedent as a source of law in European countries. Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2021. Vol. 1. P. 6-12. URL: <https://doi.org/10.32886/instzak.2021.01.01>
- [2] Станько, І.Я. Функції принципів права в правовій системі Європейського Союзу. Спільнота. 2019. [Stanko, I.Y. Functions of principles of law in the legal system of the European Union. Spilnota. 2019]. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3349/>
- [3] Карпунцов, Валерій Віталійович, and Роман Вікторович Вереша. "ПРАКСЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО ПРОЦЕСУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ." *The I International Scientific and Practical Conference «Modern methods for the development of science», January 09–11, Haifa, Israel. 388 p.* 2023. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/01/MODERN-METHODS-FOR-THE-DEVELOPMENT-OF-SCIENCE.pdf>